

VENDIM
Nr. 61, datë 31.7.2017
NË EMËR TË REPUBLIKËS
SË SHQIPËRISË

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, e përbërë nga:			
Bashkim Dedja	kryetar i Gjykatës Kushtetuese		
Vladimir Kristo	anëtar i	“	“
Vitore Tusha	anëtare e	“	“
Fatmir Hoxha	anëtar i	“	“
Besnik Imeraj	anëtar i	“	“
Fatos Lulo	anëtar i	“	“
Gani Dizdari	anëtar i	“	“

me sekretare Belma Lleshi, në datën 17.7.2017, mori në shqyrtim në seancë plenare, mbi bazë dokumentesh, çështjen me nr. 34 Akti, që i përket:

KËRKUES: Aleksandër Shpati

SUBJEKT I INTERESUAR: Prokuroria e Përgjithshme

OBJEKTI: Shfuqizimi si i papajtueshëm me Kushtetutën e Republikës së Shqipërisë i vendimit nr. 00-2016-2329, datë 22.12.2016, të Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë.

BAZA LIGJORE: Nenet 131/1/f dhe 134/1/i të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë; nenet 27, 28, 29, 30, 39, 42 e vijuese të ligjit nr. 8577, datë 10.2.2000, “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, të ndryshuar.

GJYKATA KUSHTETUESE,

pasi dëgjoi relatorin e çështjes, Gani Dizdari, parashtrimet me shkrim të kërkuarit, i cili ka kërkuar pranimin e kërkesës, parashtrimet me shkrim të subjektit të interesuar, Prokurorisë së Përgjithshme, që ka kërkuar pranimin e kërkesës, si dhe diskutoi çështjen në tërësi,

VËREN:

I

1. Gjykata e Rrethit Gjyqësor Shkodër, me vendimin nr. 409, datë 25.7.2014, midis të tjerave, ka vendosur: *“Deklarimin fajtor të të pandehurit Aleksandër Shpati për kryerjen e veprës penale të prodhimit dhe shitjes së narkotikëve, të parashikuar nga neni 283/2 i Kodit Penal (KP) dhe dënimin e tij me 10 vjet burgim. Deklarimin fajtor për veprën penale të prodhimit dhe mbajtjes pa leje të armëve luftarake, parashikuar nga neni 278/4 i KP-së dhe dënimin e tij me 7 vjet burgim. Në bashkim të dënimeve i pandehuri Aleksandër Shpati dënohet me 15 vjet burgim”*.

2. Gjykata e Apelit Shkodër, me vendimin nr. 165, datë 16.4.2015, ka vendosur: *“Lënien në fuqi të vendimit”*.

3. Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë, me vendimin nr. 00-2016-2329, datë 22.12.2016, në dhomë këshillimi, ka vendosur: *“Mospranimin e rekursit”*.

II

4. **Kërkuesi** i është drejtuar Gjykatës Kushtetuese me kërkesë për shfuqizimin e vendimit të Kolegjit Penal me arsyetimin se baza ligjore mbi të cilën është dënuar kërkuari për mbajtje dhe prodhim të armëve luftarake është shfuqizuar me vendimin nr. 9, datë 26.2.2016, të Gjykatës Kushtetuese, pra para se Kolegji Penal të merrte në shqyrtim rekursin e tij. Si rrjedhojë, vendimi i

Kolegjit Penal bie ndesh me nenin 29/3 të Kushtetutës, pasi bazohet mbi një ligj që nuk ishte në fuqi në momentin e marrjes së tij, duke cenuar parimin e dënimit me ligj dhe parimin e zbatimit të ligjit penal favorizues.

5. **Subjekti i interesuar, Prokuroria e Përgjithshme**, ka parashtuar para Gjykatës se pretendimet e ngritura nga kërkuesi lidhur me aplikimin e dispozitës materiale për dënimin e tij, nën optikën e parimit të fuqisë prapavepruese të ligjit favorizues, janë të bazuara. Kolegji Penal duhej të kishte marrë parasysh ndryshimet favorizuese të bëra nga ligjvënësi në KP, si pasojë e vendimit nr. 9/2016 të Gjykatës Kushtetuese.

III

Vlerësimi i Gjykatës Kushtetuese

A. Për legjitimitimin e kërkesës

6. Kërkuesi legjitimohet *ratione personae*, në kuptim të neneve 131/1/f dhe 134/1/i të Kushtetutës dhe *ratione temporis*, në kuptim të ligjit nr. 8577, datë 10.2.2000, “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”. Kërkuesi legjitimohet edhe *ratione materiae*, pasi pretendimet e ngritura në kërkesë janë të tilla që *prima facie* bëjnë pjesë në juridiksionin kushtetues. Gjykata ka theksuar se në kuptim të neneve 131/1/f dhe 134/1/i të Kushtetutës, individ mund t’i drejtohet kësaj Gjykate për pretendime që lidhen me cenimin e së drejtës për një proces të rregullt ligjor, vetëm pasi të ketë shteruar të gjitha mjetet juridike për mbrojtjen e këtyre të drejtave. Shterimi i mjeteve juridike përbën kusht paraprak që duhet të përmbushet nga individ përpara se t’i drejtohet Gjykatës Kushtetuese. Ky rregull nënkupton jo vetëm që individ t’u jetë drejtuar të gjitha gjykatave të juridiksionit të zakonshëm, por edhe që të gjitha pretendimet që ngre në këtë Gjykatë t’i ketë paraqitur më parë në këto instanca, të paktën në substancë, duke respektuar kërkesat formale dhe afatet e parashikuara në ligjin procedural (*shih vendimin nr. 31/2015 të Gjykatës Kushtetuese*).

B. Për pretendimin e cenimit të sigurisë juridike për shkak të moszbatimit të ligjit penal favorizues

7. Sipas kërkesës, Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë ka cenuar parimin kushtetues të zbatimit të ligjit penal favorizues, duke zbatuar një ligj që nuk ishte në fuqi në kohën e gjykimit të tij para atij Kolegji. Konkretisht, kërkuesi është deklaruar fajtor dhe është dënuar bazuar në pikën 4 të nenit 278 të KP-së, e cila u shfuqizua si antikushtetuese me vendimin nr. 9/2016 të Gjykatës Kushtetuese, sepse nuk respektonte parimin e proporcionalitetit të ndërhyrjes nga ligjvënësi, duke qenë se masa e dënimit ishte tejet e rëndë dhe e pajustificuar. Në këto kushte, Kolegji Penal, sipas kërkesës, duhej të kishte vendosur kthimin e çështjes për rigjykim në gjykatat më të ulëta për ndryshimin e masës së dënimit sipas ligjit të ri dhe jo të vendoste mospranimin e rekursit.

8. Gjykata në jurisprudencën e saj ka theksuar se Gjykata e Lartë, për shkak të pozicionit dhe rolit të saj si gjykatë ligji, ka për detyrë të kontrollojë mënyrën e zbatimit të ligjit material dhe procedural nga ana e gjykatave më të ulëta (*shih vendimet nr. 35/2005; nr. 14/2007 të Gjykatës Kushtetuese*). Po ashtu, Gjykata, referuar natyrës së gjykimit kushtetues të kërkesave individuale, ka tashmë një qëndrim të konsoliduar, sipas të cilit kontrolli i respektimit të standardeve kushtetuese për një proces të rregullt ligjor është funksion edhe i gjykatave të zakonshme, për më tepër i Gjykatës së Lartë. Një linjë e tillë lidhur me raportin ndërmjet juridiksionit kushtetues dhe juridiksionit të gjykatave të zakonshme, kur është rasti i shqyrtimit nga ana e Gjykatës Kushtetuese të kërkesave individuale, në bazë të nenit 131/f të Kushtetutës, udhëhiqet nga parimi i subsidiaritetit (*shih vendimet nr. 52/2013; nr. 3/2014 të Gjykatës Kushtetuese*).

9. Në këtë kuptim, Gjykata duhet të investohet vetëm nëse konstaton shkelje të parimeve të procesit të rregullt ligjor, dhe nëse këto shkelje nuk janë konstatuar dhe riparuar nga Gjykata e Lartë. Një qëndrim i ndryshëm do ta kthente Gjykatën Kushtetuese në një instancë të zakonshme, gjë që nuk është funksioni i saj (*shih vendimet nr. 4/2006; nr. 19/2012 të Gjykatës Kushtetuese*).

10. Duke iu rikthyer çështjes konkrete, ndërkohë që çështja ndodhej për shqyrtim në Kolegjin Penal, kjo Gjykatë, me vendimin nr. 9/2016, ka shfuqizuar paragrafin e pestë dhe të gjashtë të nenit 278 të KP-së, mbi bazë të të cilit është dënuar kërkuesi. Pas vendimit të Gjykatës Kushtetuese, me ligjin nr. 82/2016 “Për disa ndryshime në ligjin nr. 7895, datë 27.1.1995, “Kodi Penal i Republikës së Shqipërisë”, të ndryshuar”, neni 278 i KP-së është riformuluar, duke ndryshuar masat e dënimit, konkretisht duke i ulur ato. Ligji është botuar në Fletoren Zyrtare nr. 151, datë 11.8.2016. Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë, me vendimin nr. 00-2016-2329, datë 22.12.2016, ka vendosur mospranimin e rekursit të kërkuesit, duke mos marrë parasysh ndryshimet ligjore të ndodhura ndërkohë që çështja ishte për gjykim para tij.

11. Gjykata thekson se neni 29/3 i Kushtetutës parashikon se ligji penal favorizues ka fuqi prapavepruese. Kjo dispozitë kushtetuese reflektohet edhe në nenin 3 të KP-së, sipas të cilit kur ligji i kohës kur është kryer vepra penale dhe ligji i mëvonshëm janë të ndryshëm, zbatohet ai ligj dispozitat e të cilit janë më të favorshme për personin që ka kryer veprën penale. Parimi i përgjithshëm që vepron në sistemin e së drejtës është ai i ndalimit të fuqisë prapavepruese të ligjit. Përfundimi që bëhet nga rregulli i përgjithshëm, duke i dhënë fuqi prapavepruese vetëm ligjit penal që favorizon pozitën e të pandehurit, synon t'i përgjigjet në mënyrë sa më të shpejtë e të përshtatshme vlerësimeve të ligjvënësit mbi rrezikshmërinë shoqërore të veprimeve apo mosveprimeve të caktuara, si dhe të subjekteve që i kanë kryer apo mund t'i kryejnë ato në të ardhmen. Gjykata ka theksuar se parimi kushtetues i fuqisë prapavepruese të ligjit penal favorizues duhet respektuar nga të gjitha gjykatat e juridiksionit të zakonshëm, mjafton që fati i çështjes të mos jetë vendosur ende përfundimisht prej tyre. Ky parim duhet të respektohet edhe nga Gjykata e Lartë, sepse është pikërisht kjo Gjykatë që kontrollon mënyrën e zbatimit të ligjit material dhe procedural nga ana e gjykatave më të ulëta (*shih vendimin nr. 49/2017 të Gjykatës Kushtetuese*).

12. Në jurisprudencë konstante Gjykata ka theksuar se është kompetencë e Kolegjit të Gjykatës së Lartë të analizojë dhe vlerësojë në dhomën e këshillimit nëse shkaqet e ngritura në rekurs janë në përputhje me kërkesat e ligjit. Neni 432 i KPP-së ka parashikuar shkaqet për të cilat mund të bëhet rekurs në Gjykatën e Lartë, kurse neni 433 i po këtij Kodi parashikon se rekursi nuk pranohet në qoftë se bëhet për shkaqe të ndryshme nga ato që lejon ligji dhe se mospranimi i rekursit vendoset nga Kolegji në dhomën e këshillimit, pa pjesëmarrjen e palëve. Në rast se Kolegji në dhomën e këshillimit krijon bindjen se shkaqet e ngritura në rekurs objektivisht nuk ekzistojnë në dosjen gjyqësore, atëherë është në funksionin e tij të vendosë, në pajtim me kërkesat ligjore, mospranimin e çështjes për shqyrtim në seancë gjyqësore (*shih vendimin nr. 8/2015 të Gjykatës Kushtetuese*).

13. Në rastin konkret, Gjykata vlerëson se Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë nuk ka marrë parasysh se dispozita ligjore penale që ishte në fuqi në kohën e kryerjes së veprës penale ka ndryshuar gjatë kohës së gjykimit të çështjes nga ai kolegji. Pavarësisht se kërkuesi nuk e ka paraqitur këtë pretendim para Gjykatës së Lartë, pasi rekursi është bërë në datën 6.5.2015, pra para ndryshimit të ligjit, i takonte Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë që të zbatonte ligjin penal të ri, nisur edhe nga fakti se masa e dënimit që parashikonte ishte në favor të të gjykuarit për sa i takon veprës penale të mbajtjes së armëve luftarake pa leje. Në këtë rast, Kolegji Penal duhej të kishte marrë parasysh ndryshimin favorizues të masës së dënimit për këtë vepër penale në zbatim të një parimi të rëndësishëm kushtetues, siç është siguria juridike. Në këto kushte, ai Kolegji, me vendimin e tij, ka cenuar procesin e rregullt ligjor ndaj kërkuesit.

14. Gjykata edhe në raste të mëparshme të ngjashme ka mbajtur qëndrimin se, megjithëse është e njohur se fuqia prapavepruese e ligjit penal favorizues përbën një nga parimet themelore të procesit gjyqësor të garantuar shprehimisht në Kushtetutën e Republikës së Shqipërisë, Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë e ka mënjanuar respektimin e këtij standardi kushtetues, duke sjellë si pasojë një proces të parregullt ligjor (*shih vendimin nr. 49/2017 të Gjykatës Kushtetuese*).

15. Duke marrë parasysh rrethanat më lart, Gjykata konstaton se Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë duhet ta kishte marrë në konsideratë efektin prapaveprues të ligjit penal favorizues, si një nga elementët

themelorë të procesit penal të garantuar shprehimisht në nenin 29/3 të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë. Në këto kushte, Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë duke mënjanuar respektimin e këtij standardi kushtetues ka cenuar njëkohësisht edhe parimin e sigurisë juridike.

16. Për sa më sipër, Gjykata vlerëson se Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë ka zhvilluar një proces të parregullt ligjor ndaj kërkuessit dhe për këtë arsye kërkesa duhet pranuar.

PËR KËTO ARSYE,

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, në mbështetje të neneve 131/1/f dhe 134/1/i të Kushtetutës, si dhe të neneve 72 e vijuese të ligjit nr. 8577, datë 10.2.2000, “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, të ndryshuar, njëzëri,

VENDOSI:

- Pranimin e kërkesës.
 - Shfuqizimin si të papajtueshëm me Kushtetutën e Republikës së Shqipërisë të vendimit nr. 00-2016-2329, datë 22.12.2016, të Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë, vetëm për sa i përket kërkuessit Aleksandër Shpati.
 - Dërgimin e çështjes për rishqyrtim në Gjykatën e Lartë Tiranë.
- Ky vendim është përfundimtar, i formës së prerë dhe hyn në fuqi ditën e botimit në Fletoren Zyrtare.

Anëtarë: Bashkim Dedja (kryetar), Vladimir Kristo, Vitore Tusha, Fatmir Hoxha, Besnik Imeraj, Fatos Lulo, Gani Dizdari